

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра риторики и методики преподавания языка и литературы

Аннотация к дипломной работе

ОБУЧЕНИЕ ЛЕКСИЧЕСКИМ НОРМАМ
НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА В V КЛАССЕ

МАЗИКОВА Ульяна Алексеевна

Научный руководитель:
доцент И. Э. Савко

Минск, 2025

РЕФЕРАТ

Структура и объем дипломной работы. Дипломная работа состоит из введения, двух глав, заключения, списка использованных источников, включающего 34 наименования, и приложения. Объем дипломной работы составляет 54 страницы, текст включает 5 таблиц.

Ключевые слова: ЛЕКСИЧЕСКИЕ НОРМЫ, РЕЧЕВЫЕ ОШИБКИ, ОБУЧЕНИЕ ЛЕКСИЧЕСКИМ НОРМАМ, ПЯТЫЙ КЛАСС.

Объект исследования: процесс обучения лексическим нормам на уроках русского языка в V классе.

Предмет исследования: методика обучения лексическим нормам на уроках русского языка в V классе.

Цель исследования: разработка методики обучения лексическим нормам при изучении лексикологии в V классе.

Методы исследования: анализ научной лингвистической и методической литературы по теме исследования, наблюдение за учебным процессом в учреждении общего среднего образования, моделирование системы обучения лексическим нормам на уроках русского языка, анализ и обобщение полученных результатов.

Полученные результаты и их новизна. Предложена последовательность ознакомления учащихся V класса с нормами русского литературного языка, отражающая взаимодействие языковых уровней и соответствующая логике формирования у учащихся знаний и умений по изучаемым разделам курса русского языка. Разработана методика обучения лексическим нормам при изучении лексикологии в V классе, предполагающая поэтапное введение информации о лексических нормах и речевых ошибках, обусловленных нарушением данных норм, и использование системы упражнений, направленных на формирование у учащихся умений соблюдать лексические нормы.

Достоверность материалов и результатов дипломной работы обеспечивается за счет обращения к широкому кругу научной литературы, являющейся лингвометодической базой исследования, корректности цитирования; теоретического обоснования предлагаемой методики обучения лексическим нормам, апробации данной методики автором исследования в процессе работы учителем русского языка в учреждении общего среднего образования; возможности проверки и воспроизведения разработанной методики при обучении русскому языку в учреждениях общего среднего образования.

Область возможного практического применения. Результаты и материалы исследования могут быть использованы при корректировке учебной программы по русскому языку для V класса, а также в процессе обучения лексическим нормам на уроках русского языка в V классе учреждений общего среднего образования.

РЭФЕРАТ

Структура і аб'ём дыпломнай работы. Дыпломная работа складаецца з уводзінаў, дзвюх глаў, заключэння, спіса выкарыстаных крыніц, які ўключае 34 найменні, і дадатку. Аб'ём дыпломнай работы складае 54 старонкі, тэкст уключае 5 табліц.

Ключавыя словы: ЛЕКСІЧНЫЯ НОРМЫ, МАЎЛЕНЧЫЯ ПАМЫЛКІ, НАВУЧАННЕ ЛЕКСІЧНЫМ НОРМАМ, ПЯТЫ КЛАС.

Аб'ект даследавання: працэс навучання лексічным нормам на ўроках рускай мовы ў V класе.

Прадмет даследавання: метадыка навучання лексічным нормам на ўроках рускай мовы ў V класе.

Мэта даследавання: распрацоўка метадыкі навучання лексічным нормам пры вывучэнні лексікалогіі ў V класе.

Метады даследавання: аналіз навуковай лінгвістычнай і метадычнай літаратуры па тэме даследавання, назіранне за навучальным працэсам ва ўстанове агульнай сярэдняй адукацыі, мадэляванне сістэмы навучання лексічным нормам на ўроках рускай мовы, аналіз і абагульненне атрыманых вынікаў.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. Прапанавана паслядоўнасць азнаямлення вучняў V класа з нормамі рускай літаратурнай мовы, якая адлюстроўвае ўзаемадзеянне моўных узроўняў і адпавядае логіцы фарміравання ў вучняў ведаў і ўменняў па вывучаемых раздзелах курса рускай мовы. Распрацавана метадыка навучання лексічным нормам пры вывучэнні лексікалогіі ў V класе, якая прадугледжвае паэтапнае ўвядзенне інфармацыі пра лексічныя нормы і маўленчыя памылкі, абумоўленыя парушэннем гэтых норм, і выкарыстанне сістэмы практыкаванняў, накіраваных на фарміраванне ў вучняў уменняў прытрымлівацца лексічных норм.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў дыпломнай работы забяспечваецца за кошт звароту да шырокага кола навуковай літаратуры, якая з'яўляецца лінгваметадычнай базай даследавання, карэктнасці цытавання; тэарэтычнага абгрунтавання прапанаванай метадыкі навучання лексічным нормам, апрабаванні гэтай метадыкі аўтарам даследавання ў працэсе работы настаўнікам рускай мовы ва ўстанове агульнай сярэдняй адукацыі; магчымасці праверкі і ўзнаўлення распрацаванай метадыкі пры навучанні рускай мове ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

Вобласць магчымага практычнага прымянення. Вынікі і матэрыялы даследавання могуць быць выкарыстаны пры карэкціроўцы вучэбнай праграмы па рускай мове для V класа, а таксама ў працэсе навучання лексічным нормам на ўроках рускай мовы ў V класе ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі.

ABSTRACT

Structure and scope of the diploma work. The diploma work consists of an introduction, two chapters, a conclusion, a list of sources used, including 34 titles, and an appendix. The volume of the thesis is 54 pages, the text includes 5 tables.

Keywords: LEXICAL NORMS, SPEECH MISTAKES, TEACHING LEXICAL NORMS, FIFTH GRADE.

The object of research: the process of teaching lexical norms at Russian language lessons in 5th grade.

The subject of the research: methods for teaching lexical norms in Russian language classes in 5th grade.

The purpose of the study: development of a methodology for teaching lexical norms in the study of lexicology in 5th grade.

Methods of research: analysis of scientific linguistic and methodological literature on the topic of research, observation of the learning process in the institution of general secondary education, modelling of the system of teaching lexical norms in Russian language lessons, analysis and generalisation of the results obtained.

The results of the work and their novelty. The sequence of acquaintance of V class pupils with the norms of the Russian literary language, reflecting the interaction of language levels and corresponding to the logic of formation of students' knowledge and skills in the studied sections of the course of the Russian language is proposed. A methodology for teaching lexical norms in the study of lexicology in fifth grade has been developed, involving the gradual introduction of information about lexical norms and speech errors arising from their violation, as well as the implementation of a system of exercises aimed at developing pupils ability to adhere to lexical norms.

Authenticity of the materials and results of the diploma work is ensured by referring to a wide range of scientific literature, which is the linguo-methodological base of the study, correctness of citation; theoretical justification of the proposed methodology of teaching lexical norms, approbation of this methodology by the author of the study in the process of work as a teacher of Russian language in institutions of general secondary education; the possibility of verification and reproduction of the developed methodology in teaching Russian language in institutions of general secondary education.

Recommendations on the usage. The results and materials of the research can be used to adjust the Russian language curriculum for fifth grade, as well as in the process of teaching lexical norms in Russian language lessons in fifth grade of general secondary education institutions.